

Op weg naar het oerbos

Bijna overal in het nationaal park bevindt zich houtskool in de grond, overblijvende resten van bosbranden. In 1835 was er een enorme bosbrand.

Het huidige bos is zich gaan ontwikkelen vanaf midden 19^e eeuw. Er zijn hier en daar ongeveer tweehonderdjarige dennen te vinden bv. bij Stenkälla en Trollkyrka. Die dragen vaak nog de sporen van bosbranden. Brand kon veroorzaakt worden door mensen, maar was ook een natuurlijk verschijnsel in het oerbos. Het schiep plaats voor nieuwe bosgeneraties.

De bossen van het nationaal park werden in de 20^e eeuw voor bosbouw gebruikt. Een gedeelte is aangelegd door mensen, gezaaid na kaalslag. Aanzienlijke delen hebben toch iets wezenlijks gemeenzaam met oerbossen, want daar zijn geen veredelingsprodukten van een kwekerij te vinden. De bomen zijn gegroeid uit het zaad van de voorvaders die de branden overleefd hebben. Over honderd of tweehonderd jaar zal het bos lijken op het oerbos dat zich hier vierhonderd jaar geleden bevond, voordat de mens zijn invloed liet gelden. De waarde van het nationaal park als vrijgebied voor planten en dieren zal toenemen met de veroudering van het bos.

Neem de volgende regels in acht:

- Kamperen met tent, caravan of camper is niet toegestaan in het nationaal park.
- Paardrijden is verboden in het nationaal park.
- Parkeren mag alleen op de gemarkeerde parkeerplaatsen.
- Vuurmaken mag alleen op de daarvoor ingerichte plaatsen.
- Planten en dieren mogen niet beschadigd of gestoord worden.
- Honden moeten aan de lijn gehouden worden. Maak geen lawaai en geniet.
- Blijf zoveel mogelijk op de gemarkeerde routes lopen in verband met het behoud van de natuur.

De informatieborden in het park geven de volledige regels voor bezoekers.

Nationaal park Tiveden: ingericht in 1983, omvat 1353 ha, waarvan 1216 ha land.

Doel: Bewaren van een samenhangend bos-, meer- en gescheurd dallandschap in onveranderde staat en daarmee het bos tot oerbos te laten ontwikkelen.

Speciale bezienswaardigheden: Stenkälla, met een waterbron in een grot van kolossale steenblokken. Grootse blok-opeenhopingen en gebieden o.a. bij Stenkälla, Tärnekullen en Trollkyrka.

Voorzieningen: Bezoekerscentrum met tentoonstelling. De parkeerplaatsen zijn bij het bezoekerscentrum en Vitsand, voor het overige gebied geldt een parkeerverbod. Op beide plaatsen zijn picknick- en vuurplaatsen met toiletten en vuilnisemmers te vinden. De voorzieningen zijn aangepast voor gehandicapten. Zwemplaat.

Wandelwegen: Opgeteld zijn er 25 kilometer gemarkeerde routes, die rondwandelingen bieden van 1,5 tot 15 km. De Bergslagsleden (wandelroute) gaat door het gebied. Het terrein is sterk heuvelachtig en is inspannend om te bewandelen.

Natuurbeheerder: provinciaal bestuur Örebro.

Route naar Tiveden

Informatieborden aan de rijksweg E20 en weg 49 wijzen de weg naar het nationaal park Tiveden. Borden met het symbool (⌘) geven de weg aan vanaf weg 49 Karlsborg-Askersund, alsmede via Udenäs-Askersund en Tiveden-Granvik. Met het openbaar vervoer kan men Tiveden Niet bereiken.

Verdere informatie:

Länsstyrelsen i Örebro län
S-701 86 Örebro
Tel: +46 19-19 30 00
www.lansstyrelsen.se/orebro

Produktie: Provinciaal bestuur Örebro 2009
Layout: Elisabeth Karlsson. Foto's: Kjell Store en Göran Janzon. Aquarell: Margareta Hildebrandt. Vertaling: Marian van Ham en Karin de Beer. Publicatienummer: 2009:9

Het doel wat men beoogt met de nationale parken in Zweden is het bewaren van grote gebieden in hun natuurlijke toestand met waardevolle natuur, flora en fauna enz. Ze dienen toegankelijk te zijn voor iedereen zonder dat het oorspronkelijke karakter verloren gaat.

Länsstyrelsen
Örebro län

NATIONAAL PARK IN DE PROVINCIES
ÖREBRO EN WESTGÖTALAND

Tiveden

Tryck: Lenanders grafiska AB 2009. Papper: FSC-märkt Multiant silk

PROVINCIAAL BESTUUR ÖREBRO

Oerbossen en voorhistorisch landschap in het hart van Tiveden

In het nationaal park Tiveden zal het woud zich ontwikkelen tot zijn oorspronkelijke staat. Het huidige bos heeft de laatste decennia kunnen groeien, niet gestoord door grootschalige bosbouw. Dergelijke grote oppervlakten met oerbos zijn erg zeldzaam in Zuid-Zweden. De leeftijd en grootsheid van het bos met het wild geformeerde landschap geven het nationaal park zijn karakter en motiveren de redenen van bescherming.

Rotsbodem

Tiveden rust op een rotsgrond van graniet. Toen de aardkorst ergens tussen negen- en veertienhonderd miljoen jaar geleden implodeerde en de geweldige diepte van het Vätternmeer creëerde, barstte ook het gebergte in Tiveden open. Er vormde zich een kriskraspatroon, dat nu het hoofdbestanddeel is van het parkterrein. De tussenliggende steile rotsgedeelten zijn intact gebleven. Meertjes en moerassen hebben zich gevormd in het lager liggende gedeelte tussen de bergoverblijfselen.

Ijs

De gletsers van het landijs, dat ongeveer elfduizend jaar geleden smolt, lieten ook hun sporen na in het landschap. Ze braken steenmassa's los en verspreidden deze over het gebied. De meeste en grootste stenen kwamen tot rust in de nauwe valleien. Enorme steenopeenhopen ontstonden, zoals bv. bij Stenkälla. Toen het ijs smolt, spoelde bijna al het losse materiaal tussen de grote stenen uit weg in de ijszee, die op een lager niveau dan het land lag. Daarom is de grondlaag in het park erg dun. Op veel plaatsen ligt het steen aan de oppervlakte precies zoals het was na het terugtrekkende smeltijs.

Auerhoen (vrouwje met een mannetje op de achtergrond) en drieteenspecht zijn een paar van de vogels die voorkomen in oude bossen waar zowel oude en dode bomen niet worden verwijderd.

In Tiveden is veel hout gebruikt voor het produceren van houtschool in houtschoolbrandrijen. Houtschool was nodig om gietijzer te produceren in speciale hoogovens in de nabije omgeving. In het nationaalpark zijn resten van meer dan 200 houtschoolbrandrijen te vinden.

Het bos

De voedzame rotsgrond en de dunne bodembedekking bieden planten en dieren weinig levensruimte. Op deze ondergrond kunnen alleen langzaam groeiende dennen overleven. Op sommige plaatsen groeit soms alleen rendiermos. Waar zich een beetje grond bevindt, wortelen bessendragende planten. Als de bodemlaag wat dikker is kunnen sparren zich vestigen, maar er zijn weinig loofbomen. Soorten, die voedselrijke grond behoeven zoals hazelnoot en leverbloempje, vindt men sporadisch.

Flora en fauna

Er zijn weinig elanden en reeën. Vos, das, marter en eekhoorn komen voor. Auerhaan, ruigpootuil en verschillende andere vogels hebben het naar hun zin in het oude bos, evenals vele spechtsoorten. De drietenige specht is hier dichtbij de zuidgrens van zijn verspreidingsgebied. Tiveden stelt een biologische grens voor tussen noordelijke en zuidelijke soorten. In de moeras vindt men bv. dwergberken, een struik die eigenlijk het meeste voorkomt in Noord-Zweden.

Sporen van de ijstijd en de kracht van het landijs zijn overal in het nationaalpark te zien in de vorm van de grote rotsblokken die verspreid liggen op de kale rotsgrond en in steenopeenhopen in nauwe valleien.

De ruigpootuil nestelt in holle bomen, vaak in een verlaten nest van de zwarte specht.

Mensen

Nooit hebben mensen in het gebied van het nationaal park gewoond. In de 17^e eeuw bevonden zich boerderijen op enkele kilometers afstand van de parkgrens. De veestapel graasde in het bos. Men gebruikte ook brand- en timmerhout uit het bos en men brandde teer. Er zijn veel restanten van houtschoolbrandrijen te vinden in het nationaal park. Gedurende de 18^e en 19^e eeuw stookte men de hoogovens bij Granvik en Igelbäcken met houtschool uit Tiveden. In de 19^e eeuw kwam ook de geordende bosbouw op gang. Het huidige bosbestand werd vele malen gerooid. Pas na de Tweede Wereldoorlog werden de bosbouw-activiteiten verminderd.

